

VECUMNIEKU NOVADA BĀRIŅTIESA

Rīgas iela 29A, Vecumnieki, Vecumnieku novads, Latvija, LV-3933. Tālr./fakss 63960527, evita.caune@vecumnieki.lv

Par Vecumnieku novada bāriņtiesas darbu 2016.gadā

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturto daļu bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības Domei pārskatu par savu darbību.

Vecumnieku novada bāriņtiesa (turpmāk tekstā – Bāriņtiesa) darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem, pilda amata pienākumus sešos Vecumnieku novada pagastos prioritāri nodrošinot bērnu un citu personu ar ierobežotu rīcībspēju tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.

Bāriņtiesa lietas izskata bāriņtiesa sēdēs un koleģiāli pieņem lēmumus.

Bāriņtiesas sastāvā strādā bāriņtiesas priekšsēdētāja, bāriņtiesas priekšsēdētājas vietniece un trīs bāriņtiesas locekles.

2016.gadā tika veikts darbs ar Vecumnieku novada administratīvajā teritorijā deklarētām un faktiski dzīvojošām ģimenēm, kurās saskatītas problēmas bērnu tiesību ievērošanā. Pildot amata pienākumus Bāriņtiesas amatpersonas ģimenēs konstatējusi vardarbību vecāku starpā, kam pamatā ir dažādu atkarību problēmas, ir konstatēta vecāku nolaidīga attieksme pret bērnu aizgādības un audzināšanas pienākumu pildīšanu, kā arī konstatēti fakti, ka vecāki ir ļaunprātīgi izmantojuši savas tiesības, nenodrošinot bērnu aprūpi un uzraudzību.

Ar tiesas spriedumu uz Bāriņtiesas pieteikuma pamata 3 vecākiem atņemtas bērnu aizgādības tiesības.

Pārskata periodā neviens bāriņtiesas lēmums nav pārsūdzēts administratīvajā tiesā.

Bāriņtiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētājas vietniece un locekles ir piedalījušās 26 tiesas sēdēs:

PROCESS	TIESA	BĀRIŅTIESA S STATUSS	SKAITS
Civilprocess	Bauskas rajona tiesa	Nepilngadīgā pārstāvis	1
	Bauskas rajona tiesa	Prasītājs	2
	Bauskas rajona tiesa	Trešā persona	10
	Bauskas rajona tiesa	Trešā persona	6
	Tukuma rajona tiesa	Institūcija	3
Kriminālprocess	Aizkraukles rajona tiesa	Institūcija	1
	Bauskas rajona tiesa	Institūcija	1
	Jelgavas rajona tiesa	Nepilngadīgā pārstāvis	2

Viens no Bāriņtiesas uzdevumiem ir aizbildnības un aizgādības uzraudzība. Bāriņtiesa ne retāk kā vienu reizi gadā apseko aizbildņu ģimenes un aizbildnībā esošos bērnus, par ko noformē dzīves apstākļu pārbaudes aktus un sarunu protokolus, kuri glabājas aizbildnības lietās. Aizbildņi līdz katra gada 1.februārim Bāriņtiesā iesniedz norēķina par aizbildnības pārvaldību un naudas līdzekļu izlietojumu. Bāriņtiesa vismaz reizi gadā pieprasa ģimeni raksturojošu informāciju, tajā skaitā izglītības iestādēm un ģimenes ārstiem, par to, vai aizbildnis pienācīgi rūpējas par saviem aizbilstamajiem, kas viņam jāveic saskaņā ar

Civillikumā noteikto. Aizbildņa pienākumus uz 2016.gada 31.decembri Vecumnieku novadā atbildīgi veic 25 personas, kuru aizbildnībā ir 26 Vecumnieku novada bērni.

23 Vecumnieku novada bērni uzturas citu pašvaldību aizbildņu ģimenēs.

Uz 2016.gada 31.decembri kopumā ārpusģimenes aprūpē atrodas 66 novada bērni, no tiem: 15 audžuģimenēs, 49 aizbildņu ģimenēs, 2 bērni ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā (turpmāk tekstā – institūcija).

Ārpusģimenes aprūpes iestādēs uz 2016.gada 31.decembri uzturas 2 bērni. Bāriņtiesa ik gadu apciemo ārpusģimenes aprūpes iestādēs dzīvojošos bērnus, lai veiktu ar viņiem pārrunas, noskaidrotu bērnu viedokļus par dzīves apstākļiem ārpusģimenes aprūpes iestādē, iepazītos un izvērtētu bērna dzīves apstākļus, to atbilstību bērna vajadzībām.

Vecumnieku novadā ir 3 (trīs) audžuģimenes, no kurām vienā ir ievietoti divi citas pašvaldības bērni, divās – viens citas pašvaldības bērns, bet otrs Vecumnieku novada bērns. 13 Vecumnieku novada bērni dzīvo citu pašvaldību audžuģimenēs.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Bāriņtiesa Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai ir pieprasījusi un izsniegusi apliecības sociālo garantiju nodrošināšanai bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, kuri ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās. 2016.gadā pilngadīgi palika 1 (viens), bet 2017.gadā pilngadību sasniegs 7 (septiņi) ārpusģimenes aprūpē esoši bērni.

Par 4 bērniem pieņemts lēmums ar atzinumu, ka bērnu nodošana citas personas aprūpē Latvijā atbilst bērna interesēm, jo vecāki izbrauc strādāt uz ārzemēm uz laiku, kas ilgāks par 3 mēnešiem.

Pārskata periodā pieņemti 3 lēmumi par nepilngadīgo bērnu mantisko interešu nodrošināšanu vai aizstāvību. Uz 2016.gada 31.decembri ir 18 aktīvas administratīvās lietas par bērna mantas pārvaldību.

Bāriņtiesas uzraudzībā ir 14 pilngadīgas personas, kurām ar tiesas spriedumu ir noteikti rīcībspējas ierobežojumi un, kuras atrodas citu personu aizgādībā. Bāriņtiesas lietvedībā ir 14 administratīvās lietas par aizgādības nodibināšanu un aizgādņa iecelšanu personai ar ierobežotu rīcībspēju. Katru gadu Bāriņtiesa šīs personas apseko dzīves vietās – ģimenēs vai aprūpes iestādēs, par pārbaudi sastādot dzīves apstākļu pārbaudes aktu, uzklausa personu viedokli, kas tiek fiksēts sarunas protokolos, un šie dokumenti glabājas Bāriņtiesas aizgādības lietās.

Pamatojoties uz Civillikuma un Civilprocesa likuma prasībām, aizgādņiem likumdevējs ir uzlicis uzdevumu līdz 31.12.2016. iesniegt tiesā prasības pieteikumu par personas rīcībspējas pārskatīšanu. Bāriņtiesas pārraudzībā esošie aizgādņi līdz 2016.gada nogalei savu pienākumu ir izpildījuši un iesnieguši prasības pieteikumu tiesā par rīcībspējas pārskatīšanu, līdz ar ko Bāriņtiesa, saņemot spriedumu no tiesas, ir veikusi izmaiņas lēmumos par aizgādņu tiesību un pienākumu apjoma grozīšanu.

Pildot Bāriņtiesas funkcijas, katrā lietā tiek pieprasīti un sagatavoti dokumenti tiesiska un objektīva lēmuma pieņemšanai. Visiem dokumentiem, kas atrodas Bāriņtiesas lietvedībā ir ierobežotas pieejamības statuss, ar likumu ir noteikts personu loks, kuras drīkst iepazīties ar lietvedības dokumentiem. Lai pieņemtu motivētus lēmumus, Bāriņtiesa sagatavo lietu, iegūstot dažādus pierādījumus: ziņas, informāciju no trešajām personām, veicot pārrunas, apsekošanas, noformējot sarunas protokolus, apsekošanas aktus, pieprasot psihologu, ģimenes ārstu, narkologu, psihiatru atzinumus.

Nemot vērā, ka Bāriņtiesai ir pieeja IeM IC Sodu reģistram un PMLP datu bāzei, ir samazinājies sagatavojamo pieprasījumu skaits. Bāriņtiesai ir jāsniedz ziņas PMLP par visiem Bāriņtiesas pieņemtajiem lēmumiem par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, par aizbildnības izbeigšanos un aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu, kā arī par aizgādņa iecelšanu vai atlaišanu.

Bāriņtiesai atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir jāievada ziņas par nepilngadīgām personām IeM IC NPAIS (nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma) sistēmā, ko Bāriņtiesa ir uzsākusi darīt 2015.gadā.

Bāriņtiesai atbilstoši normatīvajiem aktiem jāsniedz ziņas UGF par pieņemtajiem lēmumiem par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, par aizbildnības izbeigšanos un aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu.

Bāriņtiesai jāsniedz ziņas VSAA par personām, kurām ir tiesības vai ir izbeigušās tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem.

Bāriņtiesa jau 2014.gadā sāka gatavot un sūtīt elektroniskos dokumentus, parakstot tos ar eparakstu un juridiskām personām lielāko daļu dokumentus nosūta elektroniskā veidā, kas ir daudz ērtāk, operatīvāk un lētāk. Tradicionālos pasta pakalpojumus izmanto sūtot dokumentus fiziskām personām, ja persona nav vērsusies ar iesniegumu sūtīt viņam dokumentus elektroniski.

Dokumentu aprīte pārskata periodā

Gads	01.01.16.-31.12.16.
Saņemtie iesniegumi, pēc kuriem uzsāktas administratīvās lietas	43
Saņemtie dokumenti	646
Sarakste ar juridiskām un fiziskām personām (nosūtītie dokumenti)	808

Bāriņtiesai ir savs arhīvs, kurā glabājas, pastāvīgi, ilgtermiņa, īstermiņa glabājamās lietas, adopcijas lietas, testamenti, darījumi, pilnvaras u.c. dokumenti. Bāriņtiesa 2016.gadā sistematizēja, atlasīja un sakārtoja Bāriņtiesas arhīvu par periodu no 2011.- 2012.gadam. Ir saskaņojusi ar Latvijas Nacionālā arhīva Jelgavas zonālo valsts arhīvu Bāriņtiesas uzziņu sistēmu par 2011. un 2012.gadu, nodotas arhīvam pastāvīgā glabāšanā lietas no Bārbeles pagasttiesas par periodu no 1997.- 2000.gadam, Skaistkalnes pagasttiesas 1999.- 2000.gadam, Vecumnieku pagasttiesas 1999.- 2000.gadam, saskaņota lietu nomenklatūra par 2017.gadu.

Bāriņtiesā ir reģistrācijas žurnāli, kuros regulāri tiek aktualizēti ieraksti par uzsāktajām lietām, par lietas virzību un par lietās pieņemtajiem lēmumiem. Bāriņtiesas aktīvajā lietvedībā atrodas 149 lietas, bet pārskata gadā ierosinātas 31 jauna lieta.

Bāriņtiesas lietvedībā esošo administratīvo lietu skaits

Gads	01.01.2016. – 31.12.2016.
KOPĀ	149
Aizgādības tiesību lietas	27
Aizgādības lietas	14
Bērna mantas pārvaldība	21
Sociālo pabalstu un apgādnieka zaudējuma pensiju izmaksa	14
Lietas par atzinumu sniegšanu tiesai	2
Aizbildnības lietas	43
Ievietošana institūcijā	2
Bērna vārda un uzvārda maiņa	2
Bērnu nodošana aprūpē citai personai	6
Audžuģimenes lietas	3
Bērnu ievietošana audžuģimenēs	15

Atskaites periodā pieņemtie lēmumi

Gads	01.01.2016. – 31.12.2016.
Pieņemto lēmumu skaits	67
Bērnu aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana	pārtraukšana - 4 atjaunošana – 11
Par audžuģimenes statusa piešķiršanu	1
Par aizbildnības nodibināšanu	1
Par aizgādņa pienākumu un tiesību apjoma grozīšanu	10
Par viesģimenes statusa piešķiršanu	1
Par atļauju rīkoties ar bērna mantu	1
Lēmumi lietās par bērnu ievietošanu institūcijās	1
Par bērnu ievietošanu audžuģimenē	3 (t.sk. no institūcijas – 1)
Lēmumi lietās par bērnu nodošanu citas personas aprūpē	2
Personu izvērtēšana atbilstībai aizbildņa pienākumu veikšanai	2
Par atļauju bērnam pieņemt mantojumu	2
Par atļauju bērnam šķērsot LR valsts robežu un bērna nodošana aprūpē ārvalstīs dzīvojošam pilsonim	3
Par uzvārda maiņu	2
Par valsts pabalsta izmaksāšanu	7
Par bērna izbeigšanu uzturēties audžuģimenē	3
Citi lēmumi	13

Uzsākot administratīvo lietu, pierādījumu iegūšanas procesā, vienas jaunierosinātās lietas apjoms dažkārt sasniedz vairāk kā 100 lapu apjomu ar informāciju, kas Bāriņtiesai ir jāanalizē, lai pieņemtu pamatotu un motivētu lēmumu atbilstoši bērna vislabākajām interesēm. Bāriņtiesa katrā jaunajā lietā vismaz vienu reizi, bet dažkārt vairākkārtīgi apseko ģimeni vai personu, lai iegūtu pietiekamu pierādījumu kopumu lietā. Likumdevējs neparedz to, ka Bāriņtiesai būtu jāinformē ģimene vai persona par apmeklējuma laiku, līdz ar to ģimene ne vienmēr ir sastopama savā dzīvesvietā. Bāriņtiesai ģimeņu un personu apsekošanai reizi nedēļā pašvaldība nodrošina transportu, kopumā 2016.gadā apsektas visas aizbildņu ģimenes, visas aizgādībā esošās personas, ģimenes, kurās netiek nodrošināta bērnu uzraudzība, mūsu novada audžuģimenes, kā arī institūcijas, ģimenes citu bāriņtiesu uzdevumā un audžuģimenes ārpus Vecumnieku novada teritorijas.

Bāriņtiesas darbs dažkārt ir veselībai un dzīvībai bīstams, jo Bāriņtiesas darbiniekiem nākas tikties un apsekot agresīvi noskaņotas ģimenes un personas, kuras nevēlas sadarboties ar Bāriņtiesu, tāpat personas bieži vien ir alkohola reibumā, manipulatīvas, agresīvas un noraidoši noskaņotas pret Bāriņtiesas darbiniekiem. Bāriņtiesa ir saņēmusi atbalstu no pašvaldības kārtības dienesta.

Visās lietās, kas skar bērnu tiesību un interešu nodrošināšanu, Bāriņtiesa aktīvi un veiksmīgi sadarbojas ar Valsts policiju, Vecumnieku novada kārtības dienestu, Vecumnieku novada domes sociālo dienestu un citu pašvaldību sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām, izglītības un medicīnas iestādēm, krīzes centriem un citiem speciālistiem.

Bāriņtiesa iesaistījusi situāciju risināšanā, kad skolēni neapmeklēja izglītības iestādes, pārkāpj uzvedības noteikumus un nepakļaujas audzināšanai.

Bāriņtiesa aicina personas uz pārrunām, veic izskaidrojošu, profilaktisku darbu un preventīvus pasākumus bērnu, jauniešu un vecāku izglītošanai un tiesiskai aizsardzībai.

Bāriņtiesa, pamatojoties uz saņemto informāciju, par iespējamu bērnu tiesību un interešu pārkāpumu, apseko ģimeni, veic pārrunas ar ģimenes locekļiem, pieprasa un iegūst papildus informāciju par ģimeni un informē Sociālo dienestu par psihosociālā darba veikšanu ar ģimeni, lai šāda rakstura pārkāpumi neatkārtotos.

Lai efektīvāk nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizsardzību, Bāriņtiesa 2016.gadā regulāri rīkoja un piedalījās starpinstītūciju sanāksmēs kopā ar Sociālo dienestu, Kārtības dienestu, Valsts policiju un Probācijas dienestu.

Bāriņtiesa ir palīdzējusi sagatavot privātpersonu prasības pieteikumus tiesai uzturlīdzekļu piedziņai un pagaidu aizsardzībai pret vardarbību kopumā 39 gadījumos. Bāriņtiesa kā nepilngadīga bērna pārstāvis 2016.gadā ir iesniegusi 3 (trīs) pieteikumus tiesā par pagaidu aizsardzību pret vardarbību, no kuriem vienā gadījumā prasība apmierināta daļēji, divi pieteikumi apmierināti pilnībā.

Bāriņtiesa 2016.gadā piedalījās divās starpinstītūciju sanāksmēs Rīgā, no kurām vienu organizēja VBTAI par aizdomām par audžuvecāka vardarbību pret audžubērniem, un otru Tiesībsargs – par netipisku ģimenes situāciju.

Bāriņtiesā 2016.gada janvārī notika VBTAI plānotā pārbaude, kuras rezultātā Bāriņtiesa saņēma turpmāk veicamos uzdevumus un tika norādīti ieteikumi, pārkāpumi netika konstatēti. Mutvārdos VBTAI pauda atzinīgus vārdus par kvalitatīvām administratīvajām lietām.

Bāriņtiesa ikgadus VBTAI sniedz iepriekšējā gada statistikas pārskatu par Bāriņtiesas darbu.

Nemot vērā, ka Vecumnieku novadā nav notāra, Bāriņtiesa Civillikumā paredzētajos gadījumos sniedz palīdzību mantojumu lietu kārtošānā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un citus Bāriņtiesu likumā noteiktos uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Vecumnieku novada iedzīvotājiem darījuma akta projektu sagatavošanā, apliecināšanā, testamentu sastādīšanā un atsaukšanā, pilnvaru sagatavošanā, apliecināšanā un atsaukšanā, kopiju, norakstu, izrakstu pareizības apliecināšanā, nostiprinājuma lūgumu sastādīšanā.

Izpildītie apliecinājumi pārskata periodā

Pagasts	Skaits	Iekasētā summa (euro)
Vecumnieku pagastā	281	2657.51
Skaistkalnes pagastā	68	370.84
Valles pagastā	53	413.53
Stelpes pagastā	17	204.17
Bārbeles pagastā	6	66.00
Kurmenes pagastā	39	304.12
Izdarīto apliecinājumu skaits kopā	464	4016.17 euro

Kopā veikti 464 apliecinājumi. Ar likumu ir noteiktas valsts nodevas par Bāriņtiesas pakalpojumiem, kurus ieskaita pašvaldības budžetā, kopsummā iekasējot 2016.gadā 4016.17 euro.

2016.gadā Bāriņtiesas amatpersonas ir apmeklējušas VBTAI organizētos seminārus un lekcijas, praktiskās darbnīcas Latvijas pašvaldību mācību centrā, lai pilnveidotu savas zināšanas. 2016.gada 5. un 6.oktobrī biedrība "Patvērums "Drošā māja"" Bauskā organizēja semināru "Fiktīvās laulības kā cilvēktirdzniecības formas mazināšana: multiplikatoru izglītošana". Tajā piedalījās pārstāvji no LR Ģenerālprokuratūras, Valsts policijas, Bāriņtiesām, Sociālajiem dienestiem, nodibinājuma "Zantes ģimenes krīzes centrs". Aktivitāte notika projekta "Novēršot cilvēku tirdzniecību un fiktīvās laulības: daudznozaru risinājums"

(HESTIA) ietvaros. Pēc semināra noklausīšanās dalībnieki saņēma tālākizglītības treneru apliecību. Lai informētu sabiedrību par cilvēku tirdzniecības problēmu, pēc dalības seminārā, Vecumnieku novada bāriņtiesas darbinieki organizēja informatīvus pasākumus Vecumnieku novada Misas, Valles un Skaistkalnes vidusskolās un publicēja informāciju “Vecumnieku novada ziņās”.

Joprojām daudzi iedzīvotāji – gan Vecumnieku novada, gan citu novadu, vēlas izmantot un pozitīvi novērtē Bāriņtiesas darbinieku sniegto bezmaksas palīdzību juridisku jautājumu risināšanā.

2016.gada 18.martā Bārbeles tautas namā notika pirmais Vecumnieku novada pateicības koncerts, kurš tika veltīts aizbildņu ģimenēm un audžuģimenēm.

Bāriņtiesa darbojas Latvijas bāriņtiesu darbinieku asociācijā ar mērķi sekmēt bāriņtiesu darbinieku profesionālo izaugsmi, apspriest normatīvo aktu projektus un izstrādāt priekšlikumus normatīvo aktu grozījumiem, risināt jautājumus bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pilnveidošanā un citus bāriņtiesu kompetencē esošos jautājumus, popularizēt pozitīvo pieredzi bāriņtiesu darbā.

Atzīmējot Latvijas bāriņtiesu izveidošanas 20 gadu jubileju, 14.oktobrī Vecumnieku novada bāriņtiesas kolektīvs un Domes vadība piedalījās svinīgajā sarīkojumā kultūras pilī “Ziemeļblāzma” Rīgā, kurā sumināja bāriņtiesu darbiniekus, kas ar godprātīgu un nesavtīgu darbu nodrošina bāriņtiesu darbību ikdienā, kā arī godināja tos, kuri piedalījušies bāriņtiesu sistēmas izveidošanā un turpina to darīt arī šobrīd.

Bāriņtiesa arī turpmāk veiks darba uzdevumus atbilstoši saistošo normatīvo aktu prasībām un turpinās darbu pie prioritātēm, tās ir:

1. Meklēs iespējas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem nodrošināt ģimenisku vidi.
2. Veiks uzraudzību aizbildņu, aizgādņu un audžuģimeņu darbībā.
3. Sociālajam dienestam sniegs informāciju par ģimenēm, kurās nav pietiekami nodrošināti apstākļi bērnu izglītošanai un audzināšanai, lai saglabātu iespēju bērnam uzaugt bioloģiskajā ģimenē.
4. Pārstāvēs bērnus un personas ar ierobežotu rīcībspēju valsts un tiesu iestādēs, ievērojot šo personu vislabākās intereses.

Vecumnieku novada bāriņtiesas priekšsēdētāja Evita Caune